

2020-11-09

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2020/124

Äldrenämnden

Revidering av auktorisationsvillkor i kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning

Förslag till beslut

Äldrenämnden antar de specifika auktorisationsvillkoren i kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning.

- Villkoren träder i kraft den 1 juni 2021.
- Villkor avseende omvårdnadspersonalens utbildningsgrad träder i kraft 1 januari 2022.

Sammanfattning av ärendet

Översyn av auktorisationsvillkoren i kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning görs i syfte att säkerställa att kundvalet överensstämmer med nämndens fokusområden. Målet med översynen är att kvalitetssäkra kundvalet inom hemtjänst, ledsagning och avlösning och att kundvalet möter kundernas förväntningar på tjänster och service av god kvalitet.

Bakgrunden till redovisade förändringar i auktorisationsvillkoren inom kundvalet grundar sig till stora delar i resultatet från ”Hemtjänst 2.0” daterad den 18 augusti 2020.

Sammanfattningsvis har förtydliganden tillskrivits inom flera områden i auktorisationsvillkoren genom:

- Klargörande och nya tillkomna krav i fråga om lagstiftning
- Uppdaterade samverkansöverenskommelser
- Utökad och förtydligat krav på anordnaren inom flera områden.

Ärendet

Äldrenämnden ansvarar för tre olika kundval. Varje kundvalssystem består av generella och specifika villkor. De generella villkoren handlar om villkor för att bli auktoriserad och behålla auktorisationen vilka beslutas av kommunfullmäktige. De specifika villkoren beslutas av ansvarig nämnd och utgörs av de krav som ställs på anordnaren av den aktuella tjänsten.

I slutrapporten ”Hemtjänst 2.0” daterad den 18 augusti 2020 redogörs för förslag på vad Nacka kommun kan göra för att möta utmaningarna inom hemtjänsten. Rapporten utgör ett underlag för nämnden för hur kundvalet för hemtjänst bör förändras för att möta de

utmaningar som äldreomsorgen står inför. Auktorisationsvillkoren utgör en del av den nödvändiga översynen för ett hållbart kundval i dess helhet.

En övergripande revidering av kundvals villkoren har varit nödvändig för att villkoren ska följa gällande lagstiftning, samverkansöverenskommelser med regionen och kommunens övergripande vision och mål. Det finns behov av att förtydliga villkor, bland annat kring ansvarsfördelning. Även anordnarens generella ansvar behöver förtydligas.

Bakgrunden till ändringarna har främst grundat sig i att kunder ska ha möjlighet att

- i större utsträckning påverka sin vård och omsorg och ha möjlighet att få stöd och hjälp utifrån sitt **individuella behov**.
- uppleva god fysisk och psykisk **hälsa**.
- få bättre **kontinuitet** i kontakterna med personal.
- insatserna utförs **tryggt och säkert**.
- få leva ett så **själständigt** liv som möjligt.

Förslag på ändringar finns inom följande områden:

- Nya mål för insatsen som bättre speglar **kommunala och nationella mål** samt förtydligande av **målgrupp** avseende auktorisationsvillkoren.
- Utökad information och krav kopplat till anordnarens **personalansvar och kompetenskrav** som återfinns i de specifika auktorisationsvillkoren, *avsnitt personal*.
- Den utbildning som ska godkännas för de som läser till undersköterska via komvux ska framöver vara **Skolverkets nationella yrkespaket** för vård och omsorg. I yrkespaketet ingår svenska 1 och samhällskunskap 1, ämnen som tidigare inte var obligatoriska.
- Ändring av specifika auktorisationsvillkor i de delar som avser omvårdnadspersonalens **utbildning** samt krav på att minst **60 procent** av personalen ha godkänd utbildning, *avsnitt personal*.
- Förtydligande **information till kunder** om godkända anordnare, *avsnitt beslut om insats och val*.
- Information om förändringar och **klargörande i lagstiftning** som angår anordnaren.
- **Utökad lagkrav** i 7 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) där verksamheter inom området hemtjänst måste ha **tillstånd** för att kunna bedriva hemtjänst. Inspektionen för vård och omsorg prövar möjligheten för tillstånd genom att bedöma förutsättningarna för verksamhetens bedrivande av god kvalitet,

lämplighetsprövning, ledning och ägare samt ekonomiska förutsättningar, *avsnitt krav på sökande, kvalificeringsvillkor.*

- Förtydligande i fråga om anordnarens **tillgänglighet och verksamhetsförändringar**, *avsnitt verksamhetens ledning.*
- Krav på anordnaren avseende det **systematiska kvalitetsarbetet** inklusive Lex Sarah, hantering av **privata medel**, *avsnitt systematiskt kvalitetsarbete.*

Ökade utbildningskrav från 50 till 60 procent

I nuvarande auktorisationsvillkor behöver minst 50 procent av omvårdnadspersonalen ha godkänd utbildning. Förslaget är att höja detta till 60 procent från den 1 januari 2022.

Tidigare beslutade äldrenämnden att sänka utbildningskravet till 50 procent utifrån bedömningen att det inte bedömdes vara möjligt för anordnarna att uppnå kravet. Under 2019 bedömdes i stort sett alla verksamheter uppfylla auktorisationsvillkorens krav på utbildad omvårdnadspersonal.

Personalens utbildning har stor betydelse för kvaliteten inom äldreomsorgen. Inspektionen för vård och omsorg har bland annat konstaterat att kompetensbrist hos personal är en vanlig anledning till missförhållanden. Coronapandemin har tydligt visat att det finns kompetensbrist inom äldreomsorgen, både i Nacka och nationellt plan. Brister i kunskapen kring basala hygienrutiner och i svenska språket var en bidragande orsak till smittspridning. För att öka personalens kompetens behöver en större andel av hemtjänstpersonalen ha undersköterskeutbildning.

Förslaget är därför att höja andelen undersköterskor till 60 procent utifrån följande argument:

- Under 2019 bedömdes i stort sett alla verksamheter uppfylla auktorisationsvillkorens krav på utbildad omvårdnadspersonal.
- I samband med Coronapandemin och smittspridningen inom äldreomsorgen uppmärksammandes tidigt behovet att skyndsamt säkerställa kunskaper hos personalen i bland annat basala hygienrutiner och smittskyddsutrustning.
- Framöver finns det större möjligheter för anordnarna att öka andelen utbildad personal. Särskilt beaktas anordnarnas möjlighet att från och med hösten 2020 erbjuda sin personal att studera till undersköterska på betald arbetstid via äldreomsorgslyftet med stöd av statligt stimulansmedel.
- Det finns många andra områden där behovet av tillräcklig kompetens inte är lika avgörande som i en pandemi, men där brister i kompetens hos personalen bidrar till att kunderna inte får hjälp av tillräckligt god kvalitet eller som riskerar att urholka kundens trygghet och generella nöjdhet.

Bedömning

Äldre enhetens bedömning är att anordnarna till största delen redan idag arbetar i enlighet med de nya auktorisationsvillkoren, men att det finns utrymme för utveckling. Översynen av auktorisationsvillkoren ska även i större utsträckning möta omvärldens krav på kompetens med hänseende till säker och trygg omsorg. Som återfinns i slutrapporten ”Hemtjänst 2.0” föreligger ett tungt motiv att öka den generella kundnöjdheten ytterligare samt säkerställa kvalitet. Ansvaret ligger på anordnarna att leda och fördela arbetet så att kunderna får hjälp och stöd av personal med tillräcklig kompetens för att möta kundens behov. Nackas hemtjänst-kundval ska vara rimligt och marknadsmässigt där ändringarna av auktorisationsvillkoren följer Nacka kommuns styrprinciper.

De föreslagna förändringarna har i vissa delar presenterats för anordnarna vid två anordnarmöten. Den föreslagna revideringen av auktorisationsvillkoren förväntas ge högre kvalitet och generellt högre kundnöjdhet som tydligare möter målgruppens förväntningar på tjänster och service.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2021. Ändringarna avseende omvårdnadspersonalens utbildningsgrad föreslås träda i kraft 1 januari 2022.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Detta kundval berör även barn till föräldrar med funktionsnedsättning, som beviljats hemtjänst, ledsagning eller avlösning. Att kundvals villkoren förändras förväntas ge ökad kvalitet för kunderna och därmed även för barn till föräldrar som är hemtjänstkunder.

Handlingar i ärendet

1. Nya villkor för att vara godkänd anordnare inom kundvalet hemtjänst, ledsagning och avlösning från 1 juni 2021.
2. Spårning av förändringarna i villkoren för att vara godkänd anordnare inom kundvalet hemtjänst, ledsagning och avlösning.

Ellinor Egefors
enhetschef
äldre enheten

Maja Stojanovic
kvalitetsutvecklare
äldre enheten